

Rodna Gruda

NA BUENOSAREŠKI UNIVERZI DOKTORAT IZ KNJIŽEVNOSTI NA SLOVENSKO TEMO

Slovenia-Related Doctoral Dissertation at University of Buenos Aires

Objavljeno dne/Published on: 20.04.2018

Avtor članka/Article Author: Rok Fink

Ni prvič, da je diplomska naloga na buenosaireški univerzi povezana s slovenstvom; leta 2012 je antropologinja Nadia Molek magistrirala s tezo z naslovom: **Biti Slovenec v Argentini. Antropološka analiza raznovrstnih sestavov slovenstva (SER ESLOVENO EN ARGENTINA. ANÁLISIS ANTROPOLÓGICO DE LAS DIVERSAS CONTSTRUCCIONES DE ESLOVENIDAD)**. Tokrat predstavljamo doktorat iz književnosti. 28. novembra 2017 je z delom, ki obsega prek 850 strani, Julia Sarachu-Vodopivec zagovarjala svojo doktorsko tezo in z najvišjo oceno doktorirala v književnosti na buenosaireški univerzi. Njen prispevek k širjenju slovenske književnosti v Argentini, je neprecenljiv. Naslov dela je zgovoren: **Interpretacija zgodovine slovenske pesnitve v luči političnih, socialnih in kulturnih procesov, ki so vplivali na ustanovitev Slovenije kot samostojne države (INTERPRETACIÓN DE LA HISTORIA DE LA POESÍA ESLOVENA A LA LUZ DE LOS PROCESOS POLÍTICOS, SOCIALES Y CULTURALES QUE INCIDIERON EN LA CONSTITUCIÓN DE ESLOVENIA COMO ESTADO NACIONAL INDEPENDIENTE)**.

Slovenia-Related Doctoral Dissertation at University of Buenos Aires It is not the first time that a thesis at the University of Buenos Aires deals with a Slovenian topic. In 2012, for instance, anthropologist Nadia Molek mastered with her thesis entitled *Ser Esloveno en Argentina. Análisis antropológico de las diversas construcciones de Eslovenidad* (Being Slovenian in Argentina. An anthropologic analysis of the diverse constructions of Slovenehood). This time, we are dealing with a doctoral dissertation in the field of literature. On 28 November 2017 at the University of Buenos Aires, Julia Sarachu-Vodopivec defended her dissertation on literature, getting the highest grade possible. Even if we put the latter aside, her contribution to the spread of Slovenian literature in Argentina is priceless, nonetheless. The title of the dissertation is self-explanatory, *Interpretación de la historia de la poesía Eslovena a la luz de los procesos politicos, sociales y culturales que incidieron en la constitución de Eslovenia como estado nacional independiente* (Interpretation of the History of Slovenian Poetry in Light of the Political, Social, and Cultural Processes that Have Had an Impact on the Establishment of Slovenia as an Independent Country).

Univerza je zahtevala, da je v komisiji predstavnik iz Slovenije, ki bi iz lokalnega vidika lahko ocenil vsebino dela; Julia se je obrnila na Brino Svit, ki je vljudno sprejela naporno delo saj je morala prebrati in oceniti dolgo tezo v kastiljščini in biti prisotna pri zagovoru na Skype-u. Komisijo sta poleg Brine Svit sestavljala še José Amícola (Nagrajenec Konex 2016, profesor na la plajški univerzi, doktoriral v Nemčiji, 1982) in Eugenia López Arriazuja (titular profesure "Literaturas Eslavas" - Slovanske književnosti na Buenosaireški univerzi, s specializacijo v ruski književnosti). Mentorica je bila Barbara Pregelj, profesorica na Univerzi v Novi Gorici. Navzoča pa je bila tudi dr. Susana Cella, profesorica na isti univerzi, Juliina somentorica.

Posebne pohvale je bil deležen literarni slog, ki omogoča branje dolgega besedila z lahkoto, Brina je prevode ocenila kot briljantne. Julija je skozi svojo družinsko zgodbo bolj po naključju razvila tezo za doktorat.

In kako je izbrala pesnike? V glavnem po branju zgodovine slovenske književnosti in po nasvetu pesnikov in literatov iz Slovenije (Mozetič, Šteger, Pregelj in drugi), ker je želela spoznati tudi sodoben pogled na korpus slovenske literature. Pa naj nam sama spregovori o sebi, tezi, o prevodih ...

“Prvič sem bila v Sloveniji leta 2005, ko sem dobila štipendijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in argentinskega ministrstva za zunanje zadeve, da bi se udeležila 41. seminarja slovenskega jezika, kulture in književnosti na omenjeni fakulteti. Takrat sem po naključju spoznala Braneta Mozetiča, ki je že nekaj časa iskal možnosti, da bi v Argentini poleg svojega lastnega dela izdal antologijo slovenske sodobne poezije. To me je zanimalo, saj sem v letu 2003 ustanovila založbo Gog y Magog, ki bi se specializirala za sodobno argentinsko pesnitev in imela v načrtu prevode in širjenje tuje sodobne poezije. Ta projekt je bil zamišljen, ko so se po gospodarski krizi leta 2001 v Argentini pojavile številne majhne samostojne, neodvisne založbe, in, povezano s širjenjem pesniške produkcije, tudi neko kipeče ozračje v literarnem svetu v Buenos Airesu. Branja, predstavitve knjig, sejmi, dogodki in literarna srečanja so se množili v meščanskih nočeh. V tej povezavi in s podporo Braneta Mozetiča ter Trubarjevega sklada smo izdali prvi publikaciji slovenske poezije: “Antología de poesía eslovena contemporánea” več avtorjev in Mozetičeva Metulji / Mariposas. Takrat sem začela prevajati slovenske pesmi (s sodelovanjem Mojce Jesenovec); predvsem sem si želela prevesti Simona Gregorčiča (“El imán del poeta”, Gog y Magog 2007), ker mi ga je moj ded Rafael Vodopivec recitiral, ko sem bila otrok, najprej v slovenščini, potem pa prevajal in vedno končal s kastiljsko (svojo) verzijo, “no, ja, v mojem jeziku se lepo sliši,” rekoč, da slovenske rime ni bilo mogoče prevesti. Na nek način je tako zaznamoval možnost in nemožnost prevoda poezije hkrati.

Nato sem se odločila prevesti Gradnika, “Padajoče zvezde” (“La tierra desolada”, Gog y Magog, 2009), knjige, ki sem jo kupila po nasvetu prodajalke antikvariata na Starem trgu, leta 2005. Močan vtis name je naredila Gradnikova konstrukcija pojma “domovina” kot objektiven koncept po izkušnji izseljenstva. Presenetilo me je odkritje tem in motivov, nagibov, na katere sem se navadila ob pripovedovanju mojega starega očeta, ko je govoril o svoji daljni in ljubljeni domovini.

V omenjeni antologiji sem spoznala delo Svetlane Makarovič in prevedla »Pelin ženo« (»Mujer ajenjo«, Gog y Magog, 2010); Svetlana je postala z mojo mamo Mirto Vodopivec najmočnejši vpliv moji lastni produkciji. Tudi mama je bila pesnica, ki pa ni nikdar nič izdala, a sem sama vseeno vključila nekatere njene pesmi, prepisane v mojem slogu in po mojem kriteriju. Mimogrede, kri ni voda, tudi moja slovenska prababica, Alojzija Rojc, mati mojega deda, rojena 1880. v Taboru pri Dornberku, je pisala pesmi in brala Gregorčičevo poezijo, tako kot druga literarna dela in vsak zimski večer, po obedu in pred spanjem, otrokom biblijo.

Knjiga prevodov Makarovičeve je vplivala tudi na argentinsko žensko pesniško sceno, mlade pesnice so bile impresionirane z ženskim pisanjem, ki vključi in hkrati presega vprašanje spola v ontologično dimenzijo. V letu 2018 bo ta zbirka del obveznega branja v programu Slovanske literature na filozofski fakulteti državne Univerze v Buenos Airesu.

V letu 2011 sem prevedla in izdala Kocbekovo antologijo z naslovom “Poesia en holograma”, Gog y Magog 2011, pesnik, do katerega sem prišla po nasvetu Aleša Štegerja. Vključno s prej imenovanimi publikacijami je Gog y Magog med 2006 in 2013 izdala trinajst knjig slovenske poezije (v katalogu “gogymagog.com”). Te publikacije so bile vključene v katalog založbe v okviru prevodov tuje poezije, kot npr. francoske, italijanske, angleške, portugalske, kitajske. Temu je treba dodati še predstavitev, ki jo je založba naredila slovenski pesmi na sejmi in dogodkih kot so Festival de Poesía de Rosario, la Feria FLIA, v gledališčih in dvoranh (CCC, Teatro Callejón), muzejih (MALBA), kulturnih centrih v Buenos Airesu, Bahíi Blanci, Rosariu, Montevideu (prestolnica Urugvaja).

Zatem sem se lotila prevajanja del, ki bi bila vključena v doktorsko tezo. Načrtovala sem analizirati delo Simona Gregorčiča glede na zgodovinski položaj, v katerem je Gregorčič pisal, in samem življenju avtorja. Z nadaljevanjem raziskave sem opazila, da glede na specifičnost slovenskega zgodovinskega položaja, kontekst, ki bi dovolil dojeti in razumeti pomen njegovega dela, ni bil omejen izključno na situacijo njegovega pisanja, in ni bilo dovolj upoštevati celo XIX. stoletje kot kontekst, saj je delo slovenskih avtorjev povezano, močno in obsesivno (vsaj do kamor sem lahko preverila) s procesom konstrukcije nacionalne identitete in nasploh s procesom državne osamosvojitve, ki je trajal do konca XX. stoletja. Zaključila sem, da se ne smem osredotočiti na analizo enega samega avtorja zato sem raziskavo preusmerila v interpretacije zgodovine slovenske poezije v zvezi s političnimi, socialnimi in kulturnimi procesi, skozi katere je šel slovenski narod od začetka XIX. stoletja pa do osamosvojitve leta 1991.

Zgodovina slovenske pesnitve se mi je zdela kot epičen roman, ki se konča dramatično, z avtonegiranjem v Žižkovi filozofiji. Tako sem prevedla s pomočjo Roka Finka Aškerca (»Baladas y romances«, založba »A pasitos del fin de este mundo, 2016), Kajuha (»La canción eslovena«, založba »A pasitos del fin de este mundo!, 2016), Strnišo (»Cosmos«), Vegrijevo (»Ofelia y el triple giro« in »Desayuno en el regazo dorado«, še ne izdani), Vodnikovo »Iliria resucitada«, in teoretično-kritične tekste Rupla in Močnika. Vključeni sta bili tudi deli Jenka in Deva, ki ju je posebej za to priložnost prevedel Pablo Fajdiga, in Murn v prevodu Pabla Arraigade. Dodala sem tudi dela drugih slovenskih pisateljev, Prešerna, Kosovela, Bartola, Šalamuna, Žižka, Mozetiča, v raznih prevodih in že prej izdana pri različnih založbah.

V prihodnje želim predavati na seminarjih o zgodovini slovenske poezije na argentinskih univerzah. In od mojega prvega obiska Sloveniji, sanjam o predavanju o zgodovini argentinske poezije in primerjavi s slovensko na ljubljanski filozofski fakulteti. Ve bog, če se mi ta sen kdaj uresniči!«